

ԼՈՒՍԱՔԵՐ

Լ Ր Ա Գ Ր Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԻՆԳԵԱԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

<p>ՀԱՍՏԵ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՔԵՐ ԻՐԱԳՐԻ ԳԱՀԻՐԷ Administration du journal armenien LOUSSAPER Boite Postale 868 Le Caire (Egypte)</p>	<p>ԲԱԺՆԵԳԻՆ Եղիպտոս Արտասահման Ողջ շրջ. Ծիլին Ցարեկան 100 20 Վեցամսեայ 50 10 Եռամսեայ 25 5</p>	<p>ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ Նամակ և դրամ զրկել վարչութեան հասցեին: Չեապիրները եւ չեն դարձափոխ: Դրանոցումներու համար մասնաւոր պայմաններ: Խմբագրատունը կը գտնուի Մանուշ փառա խալիձ, քրամակի գոհն վրայ:</p>
---	--	---

ԼՈՒՍԱՔԵՐԻ
ՕՐԱՑՈՅՑԸ
ԵՆ. 23 Յուլիս
Ամենէն լաւ իշխողը այն մարդն է որ ինքնիրեն կ'իշխէ:
Ուր. 24 Յուլիս
Պզտիկ արցունք մը մեծ վիշտէ մը կ'աղաատէ:

ԳԱՀԻՐԷԻ
ԱԶԳ. ԿԱԼՈՒԱԾՈՑ
ՏԵՍԶՈՒԹԻԿԱՆԸ
Չենք կարծիք որ Քաղաքական ժողովը իր երկուշաբթի օրուան արտասույթը նիստին մէջ նոր քայլ մը առաւ. գէշի օրինաւորութեան ճամբան:

Ժողովը կալուածական գործերու վիճակին և ընթացքին նկատմամբ կալուածոց Տեսուչ Տիար Մ. Սինգրա-նիկեանէն տեղեկութիւններ ստանալէ յետոյ՝ շնորհակալութիւն յայտնեց անոր նախագահ յանձնարար համար: Մենք ալ, ինչպէս և սովորով հայ հասարակութիւնը տարբեր զգացում չենք կրնար տածել ո՛ր և է անհաւորութեան նկատմամբ, երբ անիկա բազմազարդ ժամանակէն մաս մը կը յատկացնէ ազգային ծառայութեան, և հաւատարմարար կ'աշխատի օգտակար ըլլալու: Եթէ Առաջնորդարանի, և ազգ. ժողովներու գոյութեանց միակ նպատակն է ազգին յառաջդիմութիւնը՝ ազգին բարոյական և տնտեսական զարգացումը՝ այդ միակ նպատակին հասնելու ամենամեծ միջոցն ալ՝ գէթ Գաւհիւրէի համար՝ ազգին կալուածական հարստութիւնն է: Եւ կալուածոց արդի Տեսուչը այն սակաւագիւտ անձներէն է, որոնք կրնան այդ գործը ձեռնհասօրէն ստանձնել և յաջողաբար կատարել, հետեւաբար՝ մեր շնորհակալութիւնը, մինչեւ իսկ երախտագիտութիւնը անխառն պիտի ըլլար, եթէ միայն՝ իր պատասխանատուութեան կամ տեսչութեան ներքեւ կ'ազմուած կալուածոց գիւնը ազգային Օրէնքէն տեսակ մը շեղում կամ բացառութիւն չընկերկայացնէր:

Ինչպէս որ ասկէ առաջ առիթներ տնեցած ենք գիտել տալու՝ Մահմանդ բաղան Օրէնքը եթէ յարկ կը վայելէ Գաւհիւրէի Առաջնորդարանին մէջ՝ այդ յարկը շատ անգամ օտակ ձեւակաւութիւն մը եղած է, և եթէ անոր յօդուածներէն ոմանց բաւերը և տաւերը խզումիտ նկատու, դա՛ ինչ անարկայ եղած են՝ ուրիշ ոմանց իմաստն ու ոգին մոռացութեան կամ կամայականութեան մատնուած են:

Այս իրողութեան հետեւեալով՝ ժողովներու կամ պաշտօնեաներու խրատատութեան սահմանները չփոխ, և պատասխանատուութիւնները անորոշ թողուած են: Զորօրինակ, վարժարանի Տեսուչը և Հոգաբարձութիւնը անհաւանական հեղինակութիւն մը միայն ունեցած են, և Քաղաքական ժողովը (երբեք նոյն իսկ երեսփոխուղը) ինքն իրեն սեփականած է վարժարանի, վարժուհիի բնարութեան պէս խնդիրները: մինչդեռ անդին՝ կալուածական գործեր, և կալուային ու տնտեսական անօրինութիւններ մնացած են Քաղաքական ժողովի անմիջական հսկողութեան չընթանակէն դուրս:

Մեր ուշադրութիւնը կեղբոնացնելով այս կէտին վրայ՝ կը տեսնենք որ Մահմանդ բաղան կը ճանչնայ Տնտեսական Խորհուրդ մը, Քաղաքական ժողովին ընտրուած, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ՝ «ազգային հաստատութեանց և անոնց կալուածներուն մատակարարութեան ընդհանուր տեսչութիւնը» և որ պարտաւոր պիտի ըլլայ շնորհ հաստատութեանց բարեկարգութեանը անխնայ հսկել և հոգ տանելու: Ինչպէս, Օրէնքը կ'ըսէ թէ, «ազգային որ և է կալուածոց գնումն ու վաճառումը չը կնար տեղի ունենալ, առանց Տնտեսական Խորհուրդի գիտութեան, Քաղաքական ժողովի հաճութեան և Պատրիարքի կնքով հաստատութեան»:

Արդ, նախորդ Քաղ. ժողովը իր այս բացայայտ իրաւունքէն հրաժարելով և Տնտեսական Խորհուրդի մը գոյութեան պատճառները անտեսելով՝ կը հաւանի բացառիկ անօրինութեան մը որով ազգային կալուածներու տեսչութիւնը կը յանձնուի միայն մէկ

անձի, և Առաջնորդարանի գիւնահատակէն՝ կը հաստատուի կալուածական գիւնահատակ մը, անկէ անշատ և անկախ:

Այս տեղ խոստովանինք մեր սահմանափակ թէ կան շատ մը հանրային գործեր որոնք ապահովապէս աւելի լաւ կը կատարուին միայն մէկ կարող մարդով քան թէ ժողովներով, բայց անհրաժեշտ պայման է որ այդ կարող մարդը՝ ըլլայ վճարեալ, պատասխանատու և վերահսկողութեան (քօնդուլի) ներքեւ իսկ երբ, ինչպէս ներկայ պարագայի մէջ, կալուածոց Տեսուչ մը անհնարաբար ստանձնած է ազգային պաշտօնը, և ընկերական բարձր գիւղի վրայ կը գտնուի՝ օրինական պատասխանատուութեան և խիստ վերահսկողութեան ենթակայ չը կրնար ըլլալ, և հետեւաբար հարկ էր առանց հետաքրքիր օրինական դէպքի՝ այդ պաշտօնն ալ յանձնել քանի մը անգամ երէ բացկացած Տնտեսական Խորհուրդի մը կամ Հոգաբարձութեան մը, որ Քաղ. ժողովին համարատու ըլլար:

Եւ իրող է կրկնել որ մեր գիտութեան տարական ոչ թէ կալուածոց Տեսուչին կարողութիւնն ու օգտակար ծառայութիւնն է՝ այլ Օրէնքին տալիս որոշ ու ետեւան մէկ պայմանին հակառակ անօրինութիւնը՝ որ կրնայ ուրիշ օրինադրանքութիւններու գոյութեան և անխառն հետեւեալներ ալ ունենալ: Եւ ճիշդ այս էջմարտութեան թարմ ազգացոյցն է Գաւհիւրէի հայ հաստատութեան գծողութիւնն երկու նոր գէպքերու առիթով:

Ա. Նոր գոյրոյի տեղւոյն գնումը. — Երեսփ. ինչհ. ժողովը ընտրած էր երեք հոգիէ բաղկացած մասնաւոր Յանձնաժողով մը և անոր հրահանգով սուրբ գոյրոյին հաւանդուած էր նոր գոյրոյին համար գտնել տեղ մը: Այսինի, Շարէ Մահմանդ Ալիի և Շարէ Ա. Գաւհի Ալիի չընթանակներուն մէջ Մի քանի ամիս անցաւ և հաստատուեցաւ որ գոյրոյին համար 2000 մէդր հոյ գնուած է Մարութի կողմը, հայ ընտանիքներու մեծամասնութեան ընտելած թաղերէն երեք քառորդ ժամ հետո տեղ մը: Հիմա՝ մեր գիտարար գիտողութիւնը հետաւորութեանը դէմ չէ,

ոչ ալ ուրիշ առարկայի կէտերու մասին, եթէ կան. նոյն իսկ կ'ընդունինք որ թերեւս կարելի չէր աւելի մօտ տեղ մը գտնել, մեզքը 2 ոսկի արծէքով: Սակայն չենք վարանիր ըսելու որ գործողութեան եղանակը քննադատելի է, որովհետեւ տեղւոյն ընտրութիւնը և զինին սակարկութիւնը կատարուած են ապօրէն կերպով, առանց խորհրդակցութեան, և մինչև իսկ Յանձնաժողովի երեք անդամներէն երկուքը՝ վերջնական որոշումէն անտեղեկ՝ զարմանքով իմացած են կատարուած եղելութիւնը: Ըսել է թէ ազգային գրամով, ազգային վարժարանին համար 4130 ոսկինոց տեղ մը գնուեցաւ ոչ միայն «առանց Տնտեսական Խորհուրդի գիտութեան», Քաղաքական ժողովի հաճութեան և Պատրիարքի (կամ Առաջն. փոխանորդի) կնքով հաստատութեան, այլ նաեւ «հակառակ» երեսփոխանական ժողովի որոշ հրահանգին, քանի որ գնումը հոգը՝ սահմանուած չընթանակէն գտնէ մէկուկէս մըն գուրսը կը գտնուի:

Բ. Ազգահայտ ազատիչէն վարձումը. — Այս հոգը ազգին երկու մեծագոյն կալուածներէն մէկն է, քանի որ անոր արծէքը գնահատուած է 18000 ոսկի, (ի՛նչեւ իրական արծէքը 30000 ոսկիէն աւելի կը կարծուի): Ասկէ իբր երեք տարի առաջ Ազգահայտ վարձու տրուած էր Ֆէտտանը 230 դրուչի. այս օրերս հին վարձակալին պայմանագիրը պայմանաժամէն երեք ամիս առաջ կը նորոգուի, Ֆէտտանի վրայ տարեկան 235 դր. վարձքի յաւելումով: Մենք չենք կրնար ըսել թէ ազգը նիւթապէս տուած է այս սակարկութեան, բայց գործողութիւնը ապօրէն կը գտնենք, քանի որ կատարուած է Առաջնորդարանէն դուրս, առանց ժամուցման, և առանց այն ձեւակերպութիւններուն որոնք ընդունուած են հանրային սեփականութիւններու վարձումներուն մէջ:

Իբրեւ եղբակացութիւն՝ ամեն օրինասէր հայու հետ մեր ալ փափաքն այն է որ կալուածոց Հոգաբարձութիւնը կազմուի և գործէ այն կերպով՝ ինչպէս որ կը պահանջէ Օրէնքը: Վարչական ամեն մէկ մարմին

նի կամ պաշտօնակցի համար բաւարարական ընդարձակ իրաւասութեան և գործելու ազատութեան հարկը ընդունելով հանդերձ կը կարծենք թէ կալուածաց Տնտեսութեան արդի դրութիւնը՝ տարականն ապակեղրոնացում մըն է, իշխանութեան մէջ ուրիշ իշխանութիւն մը, որ միշտ ենթակայ է արդար քննադատութիւններու, և որ յաջորդ Տնտեսի մը ձեռքը՝ թերեւ ազգը հասցնէ հաշուական լարիւրիւնի մը բերանը, ինչպէս որ բրաւ երուսաղէմի էլեւմտեց Տնտես Ղեւոնդ վարդապետ Տիար Անդրանիկեանի ընծայած ծառայութիւնը աւելի արժէքաւոր և աւելի տեսական կ'ըլլայ եթէ հիմնական իսկ ունենայ այնպիսի պաշտօնակիցներ որ օգտուին իր հմտութենէն և փորձառութենէն, ծանօթման կաշուածական դործի կենտրոնացումներուն, և որոշապէս գիտնան ազգին հոգեւոր տեղը, սահմանը, վիճակը և արժէքը, այնպէս որ երբ օր մը Տիար Անդրանիկեան գործէն հրաժարելու ազգին տնտեսական շահերը գիտակցող և ձեռնհասօրէն պաշտպանող ուրիշ յաջորդներ գտնուին:

Չը մոռնանք որ ազգային կալուածներու հասցիները, անոց արժէքներուն հետ կը բարձրանան հետքն հետէ, և հաւանական է որ մի քանի տարի վերջ անոց գումարը հասնի տարեկան 7-8000 ոսկիի կենտրոնական հարկ մըն է որ անոց վարչութիւնը հիմնուի հսկողութեան և պատասխանատուութեան օրինական պայմաններուն վրայ:

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՌՈՒՍԻԱ

ՅԱՐԸ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ ՄԸ

Յունիս 19ին Յարը ընդունեց Ձեւագծերու և Տնտեսներու կողմէ պատգամաւորութիւն մը որ հետեւեալ ուղերձը ներկայացուց:

«Ձերը կայսերական վեհափառութիւն, — լիզգային մեծագոյն աղէտի և Ռուսիոյ համար, մինչև իսկ ձեր վահան համար մեծագոյն վտանգի այս պահուն մէջ, մենք որոշեցինք զիմել ձեզի, մոռնալով մեզ իրարմէ բաժնող խորութիւնները: Մեր միակ շարժառիթը մեր ջիւղ հայրենասիրութիւնն է: Տէր, ձեր խորհրդակցանքներուն եղեանական անհոգութեան և զեղծումներուն պատճառով Ռուսիա նետուեցաւ անթիւն պատերազմի մը մէջ: Մեր բանակը անկարող եղաւ յաղթելու թշնամիին, մեր նաւատորմը խորտակուեցաւ, և արտաքին վտանգէն աւելի սպառնական այն է որ ներքին քայքայումը աճելու վրայ է: Ձեր ամբողջ ժողովրդին հետ համաձայնելով, և հասկնալով «բրիգադ» հին ատելի դրութեան շարիքները դուք որոշեցիք փոխել անկաւ և անոր տեղ այլ և այլ տնօրինութիւններ խորհեցաք: Բայց այդ ծրագրերը ոչ մէկ տեղ գործադրուեցան պատշաճօրէն: Կեղեքումներ և ամեն տեսակ զեղծումներ — անհատական ազատութեան ինչպէս և խօսելու ազատութեան բռնաբարում — վերջին ծայրը հասան: Վարչական բռնակալութեան ջնջումին

տեղ, որ խոստացուած էր, ոստիկանութեան իշխանութիւնը կ'ընդարձակուի: Այս ճանապարհը որ դուք իսկ բացիք ձեր հպատակներուն առջեւ, որ արդարութեան ձայնը ձեզի կարենայ հասնիլ՝ փակուեցաւ: Ներկայ կացութեան սպառնալից նշանակութեան հակառակ՝ վարչական դրութիւնը ձեզի հետ մէկ տեղ կազմելու համար ժողովրդի ներկայացուցիչները հաւաքելու ձեր որոշումը չգործադրուեցաւ...»

Տէր արքայ, քանի որ զեւ շատ ուշ է Ռուսիան փրկելը և ներքին խաղաղութիւնը հաստատելը՝ անմիջապէս հրաման տուեց ժողովրդի ներկայացուցիչները գումարելու: Անոնք թող որոշեն, ձեզի հետ համաձայնելով, երկրին առջեւ ներկայացող կենսական խնդիրը, — այսինքն հաշտութեան կամ պատերազմի խնդիրը: Անոնք թող ճշգրէն հաշտութեան կամ հաշտութիւնը մերժելու պայմանները, և այս պատերազմը թող վերածեն ազգային պատերազմի մը: Անոնք ամեն ազգերու ցոյց թող տան Ռուսիա մը ոչ եւս բաժնուած, ոչ եւս ուժաթափ ներքին կոխներով, բայց Ռուսիա մը վերջնականապէս բուժուած, նոր կորովութեղ և միակ ազգային նշանակի մը շուրջը խմբուած: Անոնք ձեզի հետ թող հաստատեն նոր «բեթիմ» մը:

«Տէր արքայ, ձեր ձեռքերուն մէջ սենիք Ռուսիոյ պատիւը և զօրութիւնը և անոր ներքին խաղաղութիւնը, որմէ կախեալ է անոր արտաքին խաղաղութիւնն ալ: Ձեր երկիրը և ձեր Գահը, ձեր նախահայրերուն ժառանգութիւնը, ձեր ձեռքերուն մէջն են: Վարչական մը մի կորսնցնէք, Տէր, որովհետեւ Ռուսիոյ ժողովրդին այս սոսկալի ճգնաժամին մէջ՝ անհուն է ձեր պատասխանատուութիւնը Աստուծոյ առջեւ և Ռուսիոյ առջեւ:

Յարը, կ'ըսուի թէ այսպէս պատասխանած է:

«Եսա զոհ եմ ձեզ լսելու համար: Տարակոյս չունիմ, պարոններ, որ ձեր հայրենիքին համար ջիւղ սիրոյ զգացումէն առաջնորդուելով ուղղակի ինձի կը դիմէք: Ձեր և ամբողջ ժողովրդին հետ մէկ տեղ՝ բոլոր հոգիովս վիշտ զգացած եմ ու զեւ կը զգամ այն աղէտներուն համար որ պատերազմը բերաւ Ռուսիոյ վրայ և որ զեւ կրնան գալ, ինչպէս նաեւ մեր ներքին խռովութիւններուն համար: Ձեր կասկածները փարատեցէք: Իմ կամքս վեհապետական և անփոփոխելի կամք է, և ժողովրդին ներկայացուցիչները պետութեան գործերուն մէջ ընդունելու որոշումս կանոնադրապէս պիտի կատարուի: Ես ամեն օր կը հսկեմ և ինքզինքս այս գործին կը նուիրեմ: Ատիկա կրնաք ծանուցանել ձեր բոլոր գիւղերակ և քաղաքական բարեկամներուն:

«Ես հաստատապէս համոզուած եմ որ Ռուսիա հիմնական փորձութիւններէն դուրս պիտի ելլէ զօրացած, և շատ շանցած՝ առաջնան պէս պիտի հաստատուի միութիւն մը: Ձարին և ամբողջ Ռուսիոյ միջեւ, հաղորդակցութիւն մը իմ և բոլոր Ռուսական հողի մարդոց միջեւ: Այս միութիւնն ու հաղորդակցութիւնը որ պէտք է ծառայեն իրեն խորիւր կարգաւորութեան, Ռուսիոյ նախնական սկզբունքներուն տեղն են: Վստահ եմ որ անկեղծօրէն կը փափաքէք ինձի օգնելու այս գործին մէջ:»

Ա. Բեդերսպուրկի թղթակից մը այս

ղեպը նկարագրելէ ետքը կ'ըսէ, —

Բրոքիստը իշխան Ռեդիոս Թրուպեցըն, Մոսկուայի Համալսարանէն, յառաջանցաւ իրեն պատգամաւորութեան թարգմանը: Հետաքրքրական այն է որ նա կառավարութեան կողմէ դատի ենթարկուած է Չեմպոլովական լրագիր մը հրատարակելուն համար: Իշխան Թրուպեցըն ուղերձը յանձնեց Նորին վեհափառութեան: Չարը արդէն տեղեկացած էր անոր պարտականութեանը, ուստի փոխանակ անկա կարգալու՝ իշխան Թրուպեցըն բերանացի բացատրութիւններ աւելցուց անոր վրայ: Եւ խօսեցաւ սահուն, թէեւ յարդալից ճարտարութեամբ մը, որուն հետ խառնուած թեթեւ յուզումը ջարին զեմքին խտուածութիւնը ամբողջ ազդեցութիւնը ունեցաւ: Իշխան Թրուպեցընի ըսածներուն ամփոփումը այս է, — Տէր արքայ, — Այս օր ձեզի կուգանք իրեն հաւատարիմ հպատակներ, որ կը փափաքեն ազատ ու անվախ կերպով խօսելու մեր վեհապետին: Մենք կուգանք մեր հայրենակիցներուն կողմէ ձեզի ներկայացնելու այն ստիպողական պատճառները որ մէկիկ դրուի իրեն: Հին վիճակը զոր դուք իսկ դատաւարաւոր էք: Ռուսականութեան ստեղծած ոստիկանական բացարձակ կառավարութիւնը՝ երկիրը առաջնորդեց կործանումի, աղէտալի պատերազմի մը, անխնայութեան և ներքին կոխներու: Մենք կը հաւատանք որ ձեր խոստումները անկեղծ են, բայց, աւա՛ղ, անոնց գործադրութիւնը յանձնուած է այնպիսի անձերու որոնք որոշած են հաւատարիմ անոնց, և ուստած են խաբել ձեզ և ձեր հպատակները ձեր աչքին կասկածելի ցուցնել: Այդ մարդիկ զմեզ կը ներկայացնեն զրեթէ իրեն անխնայականներ, թէեւ մենք անկեղծօրէն և ջերմապէս կը փափաքենք զօրացնել և պաշտպանել ձեր Գահին ամենէն մեծ շահերը որոնք անբաժանելի են մեր երկրին հետ: Այս կարեւորութիւն մի ընծայէք անոնց դարձեալ ձեռքներուն, զամբողջ ժողովրդին ընտրածները, և լսեցէք զանոնք: Այս բաներուն մէջ է մեր միակ յոյսը՝ ներքին պատերազմէ և ամօխալի խաղաղութիւնէ ազատելու: Դուք միայն նորէն կրնաք միացնել Ռուսաստանը:»

Կայսրը մէկ երկու անգամ երեքաց ծանօթ ճշմարտութիւններուն ազդեցութեանէն, աւելի շատ անգամ զուրկը շարժեց ի նշան հաւանութեան, ժանաւանդ երբ իշխան Թրուպեցըն ակնարկեց Յարին և ժողովրդին մեջեւ աւելի սերտ միութեան մը կարեւորութեան վրայ: Դանի մը վայրկեան հանդիսուր լուսութիւն մը պահելէ ետքը՝ Յարը, հաստատ և անվարան ձայնով մը արտասանեց վերոյիշեալ խօսքերը: Ամենքն ալ շատ յուզուեցան: Ինչո՞ւ կայսրը մօտեցաւ ամեն մէկուն բով, ձեռքերին թօթուեց և մէկտէկ հաճելի խօսք փոխանակեց պատգամաւորութեան ամեն մէկ անդամին հետ: Յետոյ զօրացուցիչներ հրամայուեցաւ անոնց:

Չեմպոլովսկերու պատգամաւորներու Յարէն ընդունուիլը մեծ սպասարութիւն յառաջ բերած է, բայց պաշտօնակալները զեւ կը յամարին իրենց յետադիմական ուղղութեան վրայ: Մինչեւ անգամ թոյլ չտուին որ Յարին արտասանած խօսքերը ճշգրիտ կերպով հրատարակուին:

Կ Բ Ե Տ Է

Երբեք իշխանին խորհրդականները մատուցին իրենց հրաժարականը, որ չընդունուեցաւ:

Անգլիոյ հիւպատոսը, իր պաշտօնակիցներու ներկայութեամբ բացատրութիւն խնդրեց եւմտեց խորհրդական Վուստուրուսէն: Այս պատասխանեց թէ կղզին արդի կացութեան մէջ անկարելի է որ և է կառավարութիւն և թէ միակ լուծումն է՝ Յունաստանի հետ միացում: Իր մտադրութիւնն է՝ լեռը ելլել, յեղափոխական դրօշը պարզել, կառավարութիւն մը կազմել և քաղաքները իւրապացնելուն թողուլ:

Արտաքին Գործերու խորհրդականը Պ. Քրիարէս, նոյնիմաստ պատասխան մը տուաւ: Ըսաւ որ բոլոր կրեւելիք որոշած են իւրապայէն ստանալ արդարութիւնը, և կամ ջնջուիլ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Էջմիածնէն կը յայտնեն թէ կալուածական ու զարոցական խնդիրներն անորոշ դրութեան մէջ կը մնան: Ա. Հայրապետը անմիջական գործերով զբաղած է, և շատ տխուր վիճակի մը մէջ կը գտնուի իր ձեռութեան ու տկարութիւններուն պատճառով: Արտաքին գործող Տ. Նահապետ, և Շուշիի Առաջնորդ Տ. Աշոտ վարդապետները և պիսկոպոս պիտի ձեռնադրուին: Պ. Կ. Կոստանեանին տեղ Ճեմարանին տեսուչ կարգուած է Տ. Նահապետ վարդապետը: Իրարան վարդապետներէն զխաւորները Վովկասի թեմերը կը գտնուին ժողովուրդը միութեամբ համար:

— Արտապատկանի թեմին Առաջնորդը հիւանդութեան պատճառաւ իր պաշտօնավայրը զացած չլլալուն, Ա. Հայրապետը հրաման զրկեր է թեմական ժողովին՝ նոր ընտրութիւն կատարելու:

— Պատրիարքարանէն թագրիւրով մը զիմում եղած է Բ. Դուրը, որպէս զի եղիպտոսի նորընտիր Առաջնորդին պաշտօնը հաստատող կայս. Պէրաթը շնորհուի:

— Աղթամարայ կաթողիկոսական տեղապահը Ա. Աթոռին Տնօրէն Խորհրդին աջակցելու և վանական գործերը վարելու համար փաղաքական ժողով մը կազմած է:

— Կեսարիոյ Առաջնորդ Տ. Տրդատ եպիսկ. Պալիան խնդրած է Պատրիարքարանէն որ Ա. Դանիէլի վանքին երեք թեմերը կեսարիոյ վիճակէն անջատուին:

— Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Չաւէն Մ. վարդ. առաջարկած է ծախել տեղւոյն կարմիր վանուց սեփական երեք կողմ մարգագետինները, և փոխառեցողը հասուծաբեր կալուածներ գնել:

— Նիկ Տիարապետի Ոսկան Ոսահակ, փափաք յայտնած է իր ծննդավայրին մէջ հիւանդանոց մը հաստատել իր ծախքով և կտակագիր մը ստորագրած է:

— Տ. Ղեւոնդ վարդ. Արագստեան զեւ չէ յանձնած պահանջուած հաշուեցոյցները:

— Իզմիրի թեմին մէջ գտնուող Խօտէմիշ գիւղի Ա. Հովսիսիանց եկեղեցւոյն հայրաւանակը պիտի տօնուի մօտերս:

— Չէլիճուի կաթող. Տեղապահ Տ. Ներսէս վարդ. խաղապան իր պաշտօնատեղին ժամաներ է:

— Բաղէշի Առաջնորդ Տ. Եզնիկ Մ. վարդ. Գալիպոլսեանի եպիսկոպոսացումը խնդրած են տեղւոյն կրօն. և քաղաք. ժողովները:

— Տ. Ղեւոնդ վարդ. Արագստեան Երուսաղէմէն մեկնելուն իր տրամադրութեան տակ գտնուող ընդունելութեան սե-

ՍԻՆԿԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Էկզորնատեղի Պրիսթոլ հոթելի գիմաց. մասնաճիւղ Նոր Պաշարի գիմաց.

Գ. Ա. Հ. Բ. Է.

ՄՈՒՍԲԻ

Իւրաքանչիւր Սինկեր մեքենայի վրայ փըն-տեղ այս վաճառանիշը (marque):

ՔՍԱՆ ՄԻԼԻՕՆ մեքենաներ սպառած. Ասեղնագործի ձրի դասեր և մեքենաներու ձրի նորոգութիւն զնոյններու տան մէջ. վճարման գիւրութիւններ. Սինկեր կարի մեքենաները աշխարհի լաւագոյններն են: (29)

Բարիքի 1901ի Յուլիանդէտին մէջ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ-Աշխարհի ամենէն Մեծ վարձատրութիւնը. Փափուրդաց ձրի կը շրկուի մեր Յուլիանդ ամեն լեզուէ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ
ՃԻՎԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Negociants—Commissionnaires
ՊԷՑՆ - ԷԼ - ՍՈՒՐԷՑՆ
ԳԱՀԻՐԷ
ՖԵՐՆԵՐԵՐԻ ԳՕԼԷՃԻՆ ԴԵՄԱՑ
ՄԱՍՆԱԻՐ ԸԻԻՂ
ԸՄՊԵԼԻՔՆԵՐՈՒ
Cognac
Ճօղէք Էթման և Բիւկ. Գօնեպր
L. Bezagu & Cie
Bordeaux
L. Պեղապիւ և Բիւկ. Պոստո
Garnier—Chevrier
Meursault
Կառնիք և Շըվալիէ. Մէթուսթ.
Ընդհանուր ներկայացուցիչ
Եզրպտոսի համար.

BANQUE E. MELIDES
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
Է. ՄԵԼԻՏԵՍ
ԿԵԴՐՈՆՏԵՂ ԹՆՔ
ՄՍՍՆԱՃԻԻՂ
յԱլեքսանդրիա և ի Գահիրէ
Է. Մելիտէս Դրամատուրը կ'ըն-
դունի գրամի աւանդներ տոկոսի հե-
տեւեալ սակերով.
Տեսուրին 4 0)0
Մէկ ամսուան 4 1)4 0)0
Երկը " 4 1)2 0)0
Վեց " 5 0)0
Մէկ տարուան և աւելի
պայմանաժամով 5 1)4 0)0
Փոխառութեան գործողութիւնն-
ներ արժեթուղթերու վրայ, բացում
ընթացիկ հաշիւներու. Առաջին կար-
գի արժեթուղթերու արժէքին հա-
րիւրին 90էն մինչև 95 կանխավճար.
Սակարանի գործողութիւններ, առ
և ծախ բաղդաթղթերու. կարօնե-
րու գանձում.
Գահիրէ, Էլ-Մադրապի փողոց,
Խամիլիէ.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐԻՔ
LA NEW-YORK
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱՋԱՅԻՆ ԿԵՂԵՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.Ը
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին
— 333 —
Կը գործէ 82 կառավարութեանց հսկողութեան ներքե.
1903 Յունվար 1ին երաշխաւորեալ գումը է Քրանք 1,827,000,000
ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐԻՔ 812,711 ապահովագրեալ ունի որք կը կազմեն Ընկե-
րութիւնը որոնց կը պատկանի բոլոր շահերն 1903ին ապահովագրելոց
վճարուած շահարժիւններու գումարը Քրանք 27,670,882.
ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐԻՔԻ տիեզերական բոլոր մինչև հիմա ուրիշ որ եւ
է Ընկերութեան մը յանձնուած բոլորներէն աւելի անկաշկանդ
և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ
անվիճելի է, ըլլայ զբաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսաւ.
ներուն եւ պատճառին, անձնասպանութեան եւ մինչև իսկ պա-
տերազմի առնել. Տիեզերական բոլոր կ'երաշխաւորէ փոխառութիւն-
ներ երեք տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ առանց յետագայ
ապահովագրին հաշուի առնելու, այս փոխառութեանց գումարները
զատ զատ նշանակուած են բոլորին մէջ, 30 օր պայմանաժամ
իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադ-
րեցնելէն մինչև 5 տարի վերադառնալ նշանակելու առանձնաշնորհում, յե-
տամնաց ապահովագրիները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճա-
րելով, մէկ տարեկան ընկել յետոյ իրաւանց կորուստ կայ. Ապահո-
վագրութեան երկարաձգումը, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակա-
միջոցի մը համար, այն զէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ
պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ,
առանց հաշուի առնելու անվճար մ'նացած ապահովագրիները.
ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐԻՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայման ալ ունի, որ աշխարհի
մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամենէն աւելի նպատաւորն է.
Աւելի մանրամասնութեանց համար գիմել «Լուսարեր»ի խմբագրատունը

ՏՐ ՄԻՍԱՔ ԶԱՍԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԼՈՋԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Եւրոպայէն նոր եկած և հա-
տառուած է Գահիրէ, ի Շարիա Մու-
համէտ Ալի, Խաչատուրեան եղբայր-
ներու Կ. Պօլսոյ զեղարանին մօտ.
Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր
առաւտեան ժամը 8—10 իր տան
մէջ, 10 ա կէսէն 12 Ֆակալայի «Ար-
շաղոյս» զեղարանը, և կէսօրէն յետոյ
15 մը 3—5 իր առնել.
Վկայեալ աղքատներու ձրի դար-
ձանում ամէն օր միեռնոյն ժամերուն.
ARMENIA
Անգլիերէն ամսահանդէս կը
հրատարակուի Պոստոն.
Տարեկան մէկ տալէր
Հասցէ՝
Armenia P. O. Box 2285
Boston, Mass. U. S. A.

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԻ ԱՄՍԱԹԵՐԹ
ՀՐԱՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԼՈՋԱՆԻ
ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՎԱՐՃԱՐՄԱՆԻՆ
Տարեկան 12 ֆրանք
Վեցամսեայ 7 ֆր.
Բաժանորդագրիւն կանխիկ է
Թողուած, թղթակցութիւն և բաժա-
նորդագրի զրկել հետեւեալ հասցէին.
M. NALBA DIAN
Institut Armenien
Lausanne (Suisse)

ՏԲԹ. ՕՎԱՍԻԱ
Որ իր ուսումը և փորձառու-
թիւնը ստացած է Բարիքի առաջ-
նակարգ հիւանդանոցներուն մէջ և
որ երեք տարուան միջոցին Գահիրէի
մէջ բազմաթիւ յաճախորդներ շա-
հած է՝ շատ կարճ ժամանակի մը
մէջ կը դարձանէ նոր սկսած կամ
հինցած հոստիւնները, շիժախոր (կուլմ
միլիթեր), միզանցքի կծկումները,
փամփշտատալը (սիսթիթ) և ծննդա-
կան և միզային գործարաններու
հիւանդութեանց հետեւանքները. կը
դարձանէ նաև սիֆիլիսը և ժորթային
հիւանդութիւնները.
Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր ժա-
մը 9—12 կէս օրէ առաջ, և 3—6 կէս
օրէ վերջը, իր բնակարանը Մէհմէտ
Ալի փողոց, Ամերիկեան գրադաճա-
ռանոցին վրան.
ՃԱՅԱՐԱՆ ՄՈՆԹԱՆԱ
ՈՒԻՇ ԷԼ ՊԻՐՔԱ ԹԻԻ 68
Մ. ԼԱՋԻՆԵԱՆ Ա. ԲՕՍՍԹԻԻ
ՌԱԶՆԱԿԱՐԳ ԽՈՂԱՐԱՐ
Այս ճաշարանը բացուած է Գա-
հիրէի կեդրոնական թաղերէն մէ-
կուն մէջ, և պատրաստ է գոհացում
տալու ամենէն փափկաճաշակ յաճա-
խորդներուն.
Անցած մը այցելեցէք և փոր-
ձով պիտի տեսնէք որ այս ճաշա-
րանը, համեղ և մաքուր իւր ակուր-
ներովը և կանոնաւոր սպասարկու-
թեամբ կը մրցի առաջնակարգ ճա-
շարաններու հետ. Ընտանիքներու հա-
մար կը յատկացուի մասնաւոր սենեակ.
Գինեղը ձեր ենթադրածէն ա-
ղելի չափաւոր պիտի գտնէք. (3

ՏՕԳՐ. Ի. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՇԱՐԱ ՔԱՄԵԼ, ԹԻԻ 3. ՇԵՓԸՐՏՍ ԶՕԹԵԼԻ ԴԵՄԱՑԸ
Կը դարձանէ տկուայի և լինտերու ամեն տեսակ հիւանդութիւններ,
եղբորական և ուրիշ միջոցներով, ըստ նորագոյն և կատարելագործեալ
գրութեանց.
Կը պատրաստէ ոսկիէ ակաւներ և կամրջակներ (travaux aux ponts
et couronnes) որոնք առանց արհեստական քիմքի և առանց ամրացու-
ցիլ թելի (crochet) կ'ապահովեն արհեստական ակաւներու տոկունու-
թիւնը և աւականութիւնը.
Նոյնպէս կը պատրաստէ քառուէ լինտերով ակաւներ, և առանց
ցաւի կը քաշէ զնասուած ակաւները, լինտերու կամ ընդհանուր ջիզե-
րու փոքրիկնական թմրութեամբ.
Թաճախորդներ կ'ընդունի ամեն օր, առաւտեան ժամը 9էն—իրիկուան 6ը.